

PIHVIKARJA

PIHVIKARJALIITON TIEDOTUSLEHTI • 16. vuosikerta • N:o 2/2023 Heinäkuu • ISSN 2242-9832

27.-28.7. Jyväskylä
Scandic Hotel Laajavuori

**Maan kasvukunto
vuokrapelloilla**

**Varaudu kuivike-
markkinoiden muutokseen**

Varautuminen muuttuviin kuivikemarkkinoihin

Kuivikemarkkinat ovat tällä hetkellä suurten muutosten alla. Polttoturpeen käytön vähentyminen vaikuttaa väistämättä myös kuiviketurpeen saatavuuteen. Seurauksena tarve ottaa käyttöön turvetta täydentäviä ja korvaavia kuivikemateriaaleja kasvaa kovaa vauhtia.

Ruokohelpikasvuston niitto tehdään keväällä. Kasvusto on talven jäljiltä maahan painunutta.

Kuiviketurpeen saatavuuden vähentyessä ja hinnan noustessa kilpailu muista kuivikemateriaaleista lisääntyy. Lisäksi monille kuivikkeeksi soveltuville materiaaleille on myös vaihtoehtoisia käyttöä, mikä edelleen kiristää kilpailua. Esimerkiksi sahojen tuottama puru ja kutteri ovat kuluneen vuoden aikana ohjautuneet yhä enemmän energiantuotantoon, kun polttoaineista on ollut pulaa.

Kuivikehuolto on moninainen kokonaisuus

Vaikka kuiviketurvetta on edelleen melko hyvin saatavilla, odotettavissa olevien muutosten seurauksena viimeistään nyt on aika alkaa varautua muutoksiin. Kuivikehuollon suunnittelun lähtökohdaksi tulee olla toimiva kuivitus, jonka perustana on riittävä kui-

vikkeiden käyttö ja kuivikemateriaalien soveltuvuus kuivikkeeksi. Eri vaihtoehtoihin kannattaa suhtautua avoimin mielin ja kokeilla uusia materiaaleja, aluksi vaikka vain pieni erä.

Kuivikkeiden seoskäyttö on yksi vaihtoehto. Se tuo joustavuutta käyttömääriin. Lisäksi seoksissa voidaan hyödyntää eri materiaalien hyviä ominaisuuksia ja toisaalta

kompensoida huonoja. Seoksessa voidaan käyttää myös sellaisia materiaaleja, jotka eivät välttämättä sovellu yksinomaan kuivikkeena käytettäväksi.

”Viimeistään nyt on aika alkaa varautua muutoksiin kuivikehuollon suunnittelussa”

Kuivikehuolto suunniteltaessa tulee huomioida materiaalien mahdollinen käsittelytarve ennen kuivitusta, niiden soveltuvuus käytössä oleviin kuivituslaitteisiin ja varastointitilan tarve. Syntyvän kuivikelannan määrä, lantalan riittävyys ja kuivikelannan jälkikäyttö on myös syytä huomioida.

Tärkeä osa kuivikehuoltoon on kustannusten laskenta ja eri vaihtoehtojen vertailu. Kustannuksia laskettaessa on huomioitava, että eri kuivikemateriaalien käyttömäärissä saattaa olla hyvinkin suuria eroja. Lisäksi tulee huomioida varastointikustannus sekä kuivittamisesta aiheutuva työ- ja konekustannus. Myös ympäristövaikutuksiin tulee kiinnittää huomiota.

Ruokohelpeä kuivikeviljelyyn

Nykyistä laajamittaisempi kuivikeviljely voi olla yksi tulevaisuuden ratkaisu kuivikehuollon kehittämisessä. Varsinkin niillä tiloilla, joilla on ylimääräistä peltoa käytettävissä, voisi kuivikeviljely tarjota uusia mahdollisuuksia. Esimerkiksi ruokohelpi voisi sopia tähän tarkoitukseen. Sitä voidaan viljellä niin kivennäismailla kuin eloperäisilläkin mailla. Melko vaatimattomana kasvina sen viljely onnistuu myös huonompituottoisilla peltoloikoilla.

Ruokohelpi on talvenkestävä, satoisa ja pitkäikäinen heinäkasvi. Kasvuston korjuu kuivikkeeksi voidaan tehdä joko keväällä heti kun pelto kantaa tai vaihtoehtoisesti myöhäiskesällä. Tyypillinen kuiva-ainesto kevätkorjuuna on noin 6–8 tonnia hehtaarilta ja sadontuottoa voi säilyä hyvänä

jopa 10–12 vuotta. Korjuuseen soveltuvat normaalit nurmenkorjuukoneet. Kuiviketuoannon lisäksi ruokohelpi voi toimia nauttilojen rehupuskurina heikkoina nurmen satovuosina.

Kuivikeominaisuuksiensa puolesta ruokohelpi on erityisesti turpeeseen verrattuna lämpöä tuottava materiaali, millä on merkitystä kylmissä olosuhteissa. Pölyävyys on sen huomattava haittapuoli. Lukussa lihanautoiden tehdyssä kuivikevertailuissa ruokohelpisilpun painoon perustuva käyttömäärä oli selkeästi turvetta pienempi, mutta alhaisesta tilavuuspainosta johtuen tilavuuteen perustuva käyttömäärä oli selvästi turvetta suurempi. Molemmilla kuivikemateriaaleilla eläimet pysyivät puhtaina.

Ruokohelven viljelystä ympäristöhyötyjä

Ruokohelven viljely voi tuoda myös monia ympäristöhyötyjä. Syväjuurisena kasvina ruokohelpi on potentiaalinen hiilensitojakasvi. Lisäksi juuristo lisää maan humusta ja kuohkeuttaa maata parantaen pellon kasvukuntoa. Monivuotisena kasvina ruokohelpi vähentää pellon muokkaustarvetta. Erityisesti turvellidoista tästä on hyötyä. Lisäksi pitkä kasvipeitteisyysaika ehkäisee ravinteiden huuhtoutumista vesistöihin.

Ruokohelpi ei tarvitse voimakasta lannoitusta, millä on ympäristöhyötyjen lisäksi myös lannoitekustannuksia pienentävä vaikutus. Kasvinsuojelutoimenpiteitä tarvitaan yleensä vain kylvövuonna ruokohelven hitaasta alkukasvusta johtuen.

Kuivikeviljelystä tilojen välistä yhteistyötä

Maatilojen välinen yhteistyö kuivikehuollon turvaamisessa on vielä vajaasti hyödynnetty resurssi. Erityisesti kotieläin- ja kasvinviljelytilat voisivat lisätä merkittävästi yhteistyötä kuiviketuoannossa, jossa kasvinviljelytila viljelijä kuivikkeita kotieläintilalle.

Mikäli viljelykasvina olisi esimerkiksi ruokohelpi, se monipuolistaisi viljelijän viljely-

kiertoa ja lisäisi ympärivuotista kasvipeitteisyyttä. Vaihtoehtoisesti kotieläintila voisi korjata viljatilalta olkea kuivikkeeksi ja vastavuoroisesti viljtila saisi oljen takaisin kuivikelantana.

”Maatilojen välinen yhteistyö kuivikehuollon turvaamisessa on vielä vajaasti hyödynnetty resurssi.”

Erilaisiin yhteistyömuotoihin tarvitaan kuitenkin toimivia yhteistyömalleja, joiden avulla kuivikeviljelyä saataisiin kaikkien osapuolten kannalta taloudellisesti kannattavaa ja mielekästä liiketoimintaa. Myös tilojen välistä yhteistyötä laajempi kuivikeviljely voi joillekin tiloille tuoda uusia mahdollisuuksia.

Kuivikeselvitys käynnissä

Odotettavissa olevat muutokset kuiviketurpeen saatavuudessa ja hinnassa ovat aikaansaaneet akuutin tarpeen selvitykselle, jossa tarkastellaan mahdollisimman kokonaisvaltaisesti turpeen ja muiden kuivikemateriaalien nykytilaa ja arvioidaan niihin liittyviä tulevaisuudennäkymiä ja kehitystarpeita. Luonnonvarakeskuksessa (Luke) on vastattu tähän tarpeeseen.

Huhtikuussa käynnistyneessä kuivikkeisiin liittyvässä selvityshankkeessa kartoitetaan tämänhetkistä kuiviketilannetta niin käyttäjien kuin kuivikemateriaaleja tuottavien ja myyvien toimijoiden kannalta. Luke julkaisee selvityksen alkusyksyllä 2023, jolloin se tulee kaikkien saataville sähköisenä verkkoversiona.

Selvityksen toimeksiantajana toimii MTK, jonka lisäksi muut mukana olevat ja rahoitukseen osallistuvat yhdistykset ovat Bioenergia ry, Maitovaltuuskunta, Maitoyrittäjät ry, Pihvikarjaliitto ry ja Suomen Broileryhdistys ry.